

ինչպէս մասն ուրիշ շատ օրինակներում մէջ։ Այս կարեւոր թուականն առաջին անգամ յայտնեց Մեծ. Ա. Տուրիկեան 1890ին, բայց խոշոր սխալով մը՝ 2 փոխանակ Զի։ Երկրորդ անգամ հրատարակեց 1893ին մեծամուծ. Հ. Դ. Վ. Ալիշան, իւր Հայկական բոսաբանութիւն [քաղաքագրութիւնը սիրելի է կամ ախորժելի է Թորգոսանի, ուստի մերուի մեզ ըսելու թէ չէ բոսաբանութիւն այլ բոսաբանութիւն] յառաջարկեց, որ մարտապէս լոյս տեսան է Բագմալիք շանդեսին մէջ, սակայն փորրիկ սխալով մը, զոր Հ. Դ. Վ. Տովմանեան ալ չէ ուղղած։ Իսկ Հ. Դ. Ալիշան Զի. թուականը, հրատարակելով 1497 թուականին համապատասխան էլ գրէ, որ միշտ չէ, վասն զի (Զի) 945 + 551 հաւասար է 1496ի, և ոչ 1497ի »։

Ուրեմն սխալը կամ ճիշդ չեղածը մի տարուան տարբերութիւնն է. ապրիլ ամի քերն նաշադանական յառաջդիպութիւնը և մասնաւոր ապրիլն մեր ճամբարապետում քննադատները. այսքան շատաշ Որատիոս միայն կրնայ վարձատրել «մեծացն լիբրիոյ յերկունս և ծննդն ունկլմ ծաղրակից»։ — Պարոն Թորգոսանի կը հարցընենք, թէ մեր հայ թուականն Զի. զոր Հ. Ալիշան նշանակեր է թէ է Բոսաբանութեան և թէ Բագմալիքի մէջ, իսկ ընթերցողը 1497՝ կը հասկնան, թէ 1496. միթէ Զի. = 945 + 551 հաւասար չէ՞ 1496ի։ Բայց տեսնուշ Թորգոսանի պիտի առարկէ թէ ինչո՞ւ 1497ի համապատասխանուած է. արդեօք պիտի կարենանք համոզել մեր քննադատը՝ որ այդ տպագրութեան սխալ մ'է. և նոյն սխալը յանգէտս սպրդեր է նաեւ ի Բոսաբանութեան, վասն զի միեւնոյն շարուածքն էր որ առանց ցրուելու տպագրուեցաւ Բոսաբանութեան համար։ Խնդիրը դեռ աւելի պարզելու համար, մեր պատկանելի Մերուսիին ձեռքն եղած Ափրոսիլոթայ վրայ գրած իւր ուսումնասիրութեանց ուշադրութեամբ աչք կը նետենք, նա կը թերթէ և կը տեսնենք զանազան էջերու զանազան զբերու մէջ, որ Ափրոսիլոթայ մարմեր երազական թուանշաներով արձանագրած է 1496 ամէն տեղ։

Կը յարգենք Պ. Թորգոսանի հայ թշխականն հմտալից կենսագրականները բայց ոչ իւր բոսաբանութիւնները։

Հ. Ս. ԵՐԵՄ.

## ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ ԱՄԻՍ

15 ՅՈՒՆԻՍ

ԱՆԳԼԻԱ

Ձեռնառան Հոնկ-Քոնկի մէջ Անգլիացւոց զէմ ապստամբութեան փորձ մը եղաւ, սակայն Անգլիա 5000 զինուոր փութով հասցընելով՝ նուաճեց զայն, և անկէջ օգուտ չաշնդելով Գառլունկի ալ տերեց։ Իսկ Փէքինէ ի Գանձով երկաթուղւոյ դործին շաւական փնտհառուցին ապստամբք։ — Վիկտորիա թագուհին իւր ծննդեան 80ամեայ տարեդարձին առթիւ Քէնսինկլընի գեղեցիկ պալատը իւր ազգին նուիրեց։ — Անգլիա իւր շահագիտական դործերը կը յարմարցընէ Թրանսվալի մէջ ալ. և Լորտ Քիշըրը զուցէ աշնան դարձաւ ի Սուսան արշաւէ, որ զհաջորդեցի վիճակի մէջ է այժմ. — վասն զի իւր առաջին արշաւանքը առանց վարձուց չլնաց։

ԳԱՂԱՔԱ

Գաղղիա դեռ եւս Տրէշիլուի խնդրով զբաղած է, որ զինքը ըստ ճաւականի կը խռովէ. և մայիս 18ին այս շփոթութեան վրայ կ'աւելնայ ի Փարիզ 5800 թիթաբերաց դորադուր, որք վերջապէս կը զիջանին Տիւփիւլիի աղէք ցուլեան առջեւ (թէպէտ յետոյ թուականի աւելցաւ), որ նոյն աղէքութիւնը ցուցուց իւր վճռական դործով Ալեքսիոյ հակահրէական խնդրոյն մէջ՝ պաշտպանելով Լաֆէրրիէր զաւառապետը։ — Տրէշիլուի դատին վերաքննութեան ի նպաստ կը խօսին մայիս 29ին Պաւլոյ Պոփին և Մանո դերափարն, Հակահրէական կողմը սաստիկ դայրացաւ, և այդ դայրացման արդեւնք է Օթէյլի զեպքը՝ յորում Լուպէ մեծապէս նախատուեցաւ։ — Փիքար վերջապէս ազատեցաւ, իսկ Տրէշիլու Սքանախով մայիս 10ին մեկնեցաւ ի Քայէնայէ. և Ջուլարձաւ ի հայրենիոյ։

Ի ՏԱԼԻԱ

Մայիսի մէջ կաղմուեցաւ նոր պաշտօնարան՝ որոյ գլուխ ընտրեցաւ Վիգորնի վեհապետ. Ալեքսիոյն դորացան, և Քանեպարոյ շատ կրօնացուց Ձեռնառան խնդրոյն պատճառաւ։ — Իտալիոյ թագաւորն պատասխանեց Մենեւիքի թղթոյն. և ցարդ սահմանադրւոյ խնդրն

ԲԱՆԱՍԵՐ. — ՆՈՒՄԱՍԻԱ ԲՈՒՄԱՍԻԱ.

Գին է 20 ֆր. — Հասցէ՝ M. BASMAJIAN.

112. B-d. Rochechouart

PARIS

անորոշ վիճակի մէջ է։ — Մայր 30ին ֆինաւ-  
լիս շտապարանէն փոխանակ Մանարտեւիւրի, և  
նոյն օրը նորընտրի նախագահն Վենեսիա յայտ-  
նեց իւր գաղափարը՝ թէ լաւ չէ տարածման և  
օտար երկիրներ դրաւելու քաղաքադիտութիւնն,  
այլ հարկ է դերացընել վաճառականութիւնը  
և տեղութեան ընդհանրակուրելուն միջոցներ  
պատրաստել։ Այս առաջարկը անակնկալ ըն-  
դունելութիւն գտաւ։ — Ի պաշտօնարանի  
Ֆէրրիի ըսած անտեղի խօսքերն անուղղակի  
պատահաւ եղան Հոռովմայ համալսարանի աշա-  
կերտաց խոսվութեան։ — Ճիշդագ զորապետը  
իւրեւ լրտես ձերբակալուեցաւ և Նիցցայ՝ ուր  
ծնաւ նա և ունի հոգի։ Յետ քննութեան դա-  
տապարտուեցաւ։

### Մ Ի Ա Յ Ի Ա Լ Ն Ա Հ Ա Ն Գ Գ

Ամերիկացիք՝ փրկագլխանց առաջարկեցին  
ինքնիշխանութիւն մը նման Գուալային։ — Իսկ  
փրկագլխան պատասխար՝ Ձանպոսնական առին  
Սպանիացոյ ձեռքէն։ Մեռաւ Ակուինալտոյ.  
— ըստ ոմանց՝ Ակուինալտոյի կուսակիցք սպան-  
ներ են պատասխան Լուան զորավարը, և Լու-  
նայի կուսակիցք՝ սպաններ ԳԱկուինալտոյ։  
Իսկ Օթին հետազոտեց թէ ի Սան Ֆերնանտոյ փա-  
ռասոր յաղթութեամբ մը ընկնէր պատասխան  
ղուրը, և թէ Ամերիկացիք օգնութեան կարօտ  
են։ — Այսու ամենայնիւ այժմ գործոց վի-  
ճակը փոխուած է։

### Թ Ո Ւ Ս Ի Ա

Ռուսաստան զխաւարապէս երկու խնդիրնե-  
րով կը զբաղի, այսինքն՝ Ռինգերին երկաթ-  
ուղւոյ շինութեան և Ալայի մէջ եղող Ջի-  
նաթափութեան ժողովոյն։ Առաջինը՝ իւր ազ-  
դեցութիւնը կ'անցընէ ի Ռինաստան և Անդ-  
լիոյ հետ մրցել կու տայ իրեն։ Իսկ երկրորդին  
յաջող ելլելով մեծապէս պիտի փառաբարձուի։

Այդ Ալայի ժողովոյն մէջ մայիս 19ին, ժո-  
ղովոյն նախագահը Սիլաւը և կոմսն Միւնսդէր  
իրարու հետ շատ տաք խօսքեան տօքը։ Սիլա-  
ւը ի ընտրութեան մասին։ Ձանապան յանձնա-  
ւարական ժողովոյն հաստատուեցան, որոց  
իւրաքանչիւրն կը ջնայ իւր պաշտօնը կա-  
տարել։ Մեծապէս կը յագուրէ երկու խնդրը,  
միեւնորոշութեան և կայուն իրաւարար ատենի։  
Կ'ըսուէր թէ Գերմանիա հակառակորդ է կայուն  
իրաւարար ատենի մը հաստատութեան։ —  
Միւնսդէր կոմսն առաջարկեց՝ որ իրովն վըճ-  
ուածն որոշողութիւններ հրատարակուին որ-  
պէս զի անհիշէ լուրեր չտարածուին, սակայն  
այդ առաջարկը մերժուեցաւ։

Գերմանիա է պատճառ՝ որով Ալայի համա-  
ժողովոյն գործը յամրաքայլ առաւ կ'երթայ,  
մանաւանդ որ յանձնարարական ժողովքներ  
իրարու հետ անհամաձայն են։ Առ այժմ խիստ  
զաղտնապահութեան մէջ են ժողովականք։ Եթէ  
ժողովն լիովին չհասնի իւր նպատակին, վասն  
զի տեղութեանց մեծ մասը չեն ուզեր կորսնցու-  
նել իրենց պահանջով դիքերը, սակայն անուշտ  
զօնէ պիտի վերնան պատերազմական նորա-  
գիւտ ապանիչ գործիներ։

Ձարը յանձնարարական ժողով մը հաստա-  
տեց՝ որոյ լինքն պիտի ըլլայ որոշել և սահ-  
մանել այնպիսի պատրիսթի, որոնք կարենան  
փոխանակել Սիպերիոյ աքսորանաց, զոր կ'ու-  
ղէ վերցընել։

### ԱՅԼԵԻԱՅԼ ԵՐԹԻԹԻՒՆՔ

Աւստրիա միշտ իւր շփոթ վիճակին մէջ է.  
այնքան բազմաթիւ ազգաց լեզուաց խնդիրն  
ալ պաշտօնարանի մէջ անհամաձայնութիւն  
կը ձգէ։ Կը պահանջուին գերմանական լեզուի  
տարածումը, Գերմանիոյ հետ զաշխարհութեան  
շարունակութիւնը, և այլն։ Թուէն տուաւ իւր  
հրաժարականը։ — Յունիս 10ին հուլիսա-  
րան պաշտօնեայք ի վեներա կոչուեցան, և ժո-  
ղովոյ մէջ Աւստրիա զիջու զլիւսուոր կէտերու  
մասին, և կատարեալ միաբանութիւն եղաւ։  
Եւ Յէլլ ներկայացուց հուլիսարական պաշտօ-  
նարանին նոյն սամոյ 14ին վաճառականութեան  
վերաբերեալ ծրագիրները, բայց չենք կրնար  
զուշակել՝ թէ արդեօք աւստրիական պաշտօ-  
նարանը պիտի ընդունի՞ զանոնք։ — Առ այժմ  
Աւստրիոյ քաղաքական կացութիւնը առ կարի  
կը մնայ, մանաւանդ որ պաշտօնէից հանգը-  
տեան միջոցն է։ — Գերմանիոյ կայսրն  
գնաց ի Նորվեգիա. — նա յաճախ աւետած էր  
ճարտարարուեստից աշխատութեան զատուու-  
թեան ծրագիրը, այլ այնու հանգրձմ այդ առ-  
կախ մնաց, վասն զի խիստ դատուեցաւ։ Գեր-  
մանիա մեծ յաղթանակ կանգնեց Սպանիոյ ու-  
կիանոսի մէջ ունեցած զաղթականութիւնները  
ձեռք բերելով։ Պիւլըով յաւոյցուց այդ գործը,  
որուն փորձարէն կրնն անուանեցաւ կայսրէն,  
և օահմանուեցաւ՝ որ Հոհենլոհէ իշխանին յա-  
ւորդէ։ — Սպանիա դժուարին դրեց մէջ է  
եթէ մատակարարական և եթէ քաղաքական  
տեսանկէտով, մանաւանդ որ՝ այս վերջին մամոց  
մէջ ծանր զնանք կրեց օղոց անձարութեանէն.  
— Կարովինեան կղզիները տուաւ Գերմանիոյ։ —  
Վաճառականաց պահանջները խափեցուցին  
տեղութիւնը, որ չեն ուզեր զիջանել։